

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات تحقیق

۲	۱-۱- مقدمه
۴	۱-۲- بیان مسأله
۶	۱-۳- اهمیت و ضرورت تحقیق
۷	۱-۴- سؤالات تحقیق
۷	۱-۵- اهداف تحقیق
۸	۱-۶- محدوده مطالعاتی تحقیق
۸	۱-۷- پیشینه تحقیق
۱۰	۱-۸- مدل تحقیق و طراحی
۱۰	۱-۹- محدوده طراحی

فصل دوم: مبانی تحقیق و مروری بر تحقیقات انجام شده

۱۳	۲-۱- مقدمه
۱۳	۲-۲- مبانی نظری پیرامون سکونت
۱۳	۲-۲-۱- مفهوم مسکن - سکونت - سکونت گاه
۱۵	۲-۲-۲- تعریف سازمان بهداشت جهانی از مسکن
۱۶	۲-۲-۳- انواع بلوکهای مسکونی
۱۶	۲-۲-۳-۱- بلوکهای مسکونی زنجیره ای خطی
۱۷	۲-۲-۳-۲- بلوک های مسکونی منفرد
۱۸	۲-۲-۳-۲- بلوکهای چندباله
۱۹	۲-۲-۳-۳- بلوکهای مسکونی با حیاط داخلی پیاده
۱۹	۲-۲-۳-۴- بلوکهای مسکونی ترکیبی
۲۰	۲-۲-۴- بررسی نیازها و رفتارهای سکونت
۲۰	۲-۲-۴-۱- نیازها از دید علم جامعه شناسی
۲۰	۲-۲-۴-۲- نیازهای فردی در دوران نوزادی و کودکی
۲۱	۲-۲-۴-۳- نیازهای فرد در دوران نوجوانی و جوانی
۲۱	۲-۲-۴-۴- نیازهای فرد در دوران میانسالی و پیری

صفحه	عنوان
۲۲	۲-۲-۵- کیفیت سکونت
۲۴	۲-۲-۶- معماری مسکونی
۲۸	۲-۲-۷- معماری ایران و موضوع سکونت
۳۶	۲-۲-۸- کیفیت های محیط مسکونی
۳۶	۲-۲-۸-۱- احساس آرامش
۳۶	۲-۲-۸-۲- احساس تعلق
۳۷	۲-۲-۸-۳- احساس دنج بودن
۳۸	۲-۲-۸-۴- امنیت و حس تعلق به مکان
۳۸	۲-۲-۸-۵- عوامل خاطره انگیز و حس تعلق به مکان
۳۹	۲-۳-۳- مبانی نظری پیرامون حس مکان
۳۹	۲-۳-۱- انسان به عنوان یک موجود اجتماعی
۴۰	۲-۳-۱-۱- نیازهای انسان
۴۰	۲-۳-۱-۲- انسان، موجودی اجتماعی
۴۰	۲-۳-۱-۳- اجتماع و جامعه
۴۱	۲-۳-۱-۴- درونگرایی و حس تعلق به مکان
۴۲	۲-۳-۱-۵- خلوت و حس تعلق به مکان
۴۳	۲-۳-۱-۶- ارتباط
۴۵	۲-۳-۱-۷- چستی ارتباط اجتماعی
۴۶	۲-۳-۲- فضای عمومی
۴۷	۲-۳-۱-۱- نظریه های فضاهای عمومی
۴۷	۲-۳-۲-۲- درک فضای عمومی
۴۸	۲-۳-۳- مکان و فضا
۴۹	۲-۳-۳-۳- حس مکان
۵۱	۲-۳-۳-۱- مفهوم شناسی مکان
۵۳	۲-۳-۳-۲- مکان شناسی در معماری
۵۴	۲-۳-۳-۳- نقش روح و مکان در معماری
۵۵	۲-۳-۴- عوامل تشکیل دهنده حس مکان

عنوان	صفحه
۲-۳-۴-۱- عوامل ادراکی و شناختی.....	۵۵
۲-۳-۴-۲- عوامل کالبدی.....	۵۶
۲-۳-۵- حس تعلق به مکان.....	۵۷
۲-۳-۵-۱- حس تعلق از رویکرد معرفت شناسی.....	۵۸
۲-۳-۵-۲- حس تعلق از رویکرد هستی شناسی.....	۵۹
۲-۳-۵-۳- عوامل تاثیر گذار بر حس تعلق به مکان.....	۵۹
۲-۳-۵-۴- عوامل کالبدی موثر بر حس تعلق به مکان.....	۶۳
۲-۳-۶- مؤلفه‌های حس مکان و مطلوبیت سکونت.....	۶۳
۲-۳-۷- با ارزش‌سازی معماری مجتمع مسکونی به واسطه حس مکان.....	۶۴
۲-۳-۸- لمس مکان معماری خاطره‌انگیز به واسطه حس مکان.....	۶۵
۲-۳-۹- جمع بندی مبانی نظری.....	۶۶
۲-۴-۱- استانداردها و ضوابط طراحی مجتمع مسکونی.....	۶۸
۲-۴-۱- ضوابط عمومی طراحی مسکن وزارت مسکن و شهرسازی.....	۶۸
۲-۴-۲- درصد پیشنهادی برای مسکن حداقل (مرکز تحقیقات و مسکن).....	۶۹
۲-۴-۳- درصد پیشنهادی برای سطوح عملکردی یک واحد مسکونی.....	۶۹
۲-۴-۴- عرصه بندی واحدهای مسکونی.....	۷۰
۲-۴-۴-۱- عرصه زندگی خصوصی.....	۷۰
۲-۴-۴-۲- عرصه خانوادگی.....	۷۱
۲-۴-۴-۳- عرصه ی پذیرایی.....	۷۱
۲-۴-۴-۴- عرصه ی خدمات.....	۷۱
۲-۴-۴-۵- عرصه ی فضاهای باز.....	۷۱
۲-۴-۵- خصوصیات فضاها.....	۷۳
۲-۴-۵-۱- ورودی.....	۷۳
۲-۴-۵-۲- آشپزخانه.....	۷۳
۲-۴-۵-۳- نشیمن.....	۷۶
۲-۴-۵-۴- غذا خوری.....	۷۷
۲-۴-۵-۵- تحلیل ارتباط بین آشپزخانه، نشیمن خصوصی و غذا خوری و صبحانه خوری.....	۷۸

عنوان	صفحه
۲-۴-۶-۵- اتاق خواب.....	۷۹
۲-۴-۷-۵- سرویس	۷۹
۲-۴-۶- آیین نامه طراحی فضاهای معماری و اجزای مختلط مسکونی، خدماتی	۸۰
۲-۴-۶-۱- انباری	۸۰
۲-۴-۶-۲- پله	۸۱
۲-۴-۶-۳- آسانسور، راه پله و پله فرار	۸۲
۲-۴-۶-۴- نورگیری و تهویه	۸۳
۲-۴-۶-۵- زیرزمینی	۸۳
۲-۴-۶-۶- پارکینگ	۸۴
۲-۴-۶-۷- رعایت ارتفاع مجاز در ساختمان های بلندمرتبه	۸۵
۲-۴-۶-۸- اتاق نگهداری	۸۵
۲-۴-۶-۹- فضای سبز و زمین بازی	۸۶

فصل سوم: مواد و روش ها

۳-۱- مقدمه	۸۸
۳-۲- روش تحقیق	۸۸
۳-۳- روش گردآوری داده ها	۸۸
۳-۴- ابزار جمع آوری اطلاعات	۸۹
۳-۵- روش تجزیه و تحلیل	۸۹
۳-۶- روش طراحی	۹۰

فصل چهارم: نتایج

۴-۱- مقدمه	۹۳
۴-۲- بررسی نمونه های موردی	۹۳
۴-۲-۱- مجتمع مسکونی زیتون اصفهان	۹۳
۴-۲-۲- مجتمع مسکونی آپارتمانی دراک - شیراز	۹۶
۴-۲-۳- مجتمع مسکونی کوثر	۹۹
۴-۲-۴- آپارتمان کانچانجونگ	۱۰۱
۴-۲-۵- مجتمع مسکونی رو کوآ	۱۰۳

۱۰۶.....	۴-۲-۶- مجتمع مسکونی نورمن فاستر
۱۰۹.....	۴-۲-۲- عوامل محیطی پیرامون و تاثیر آن ها بر طراحی پروژه
۱۰۹.....	۴-۲-۱- فرم ساختمان در رابطه با اقلیم کرمان
۱۱۰.....	۴-۲-۲- جهت استقرار ساختمان
۱۱۰.....	۴-۲-۳- تاثیرات اقلیمی موثر در طراحی
۱۱۱.....	۴-۲-۴- خصوصیات کالبدی ساختمان ها در اقلیم کرمان
۱۱۱.....	۴-۲-۵- استفاده از خورشید و نور طبیعی در اقلیم گرم و خشک با استفاده از تابش بندها.....
۱۱۱.....	۴-۲-۵-۱- نور شرق و نورگذرهای شرقی (پنجره‌ها - درها) نور شرق در تابستان.....
۱۱۲.....	۴-۲-۵-۲- نور شرق در زمستان.....
۱۱۲.....	۴-۲-۵-۳- نور گذرهای غربی
۱۱۳.....	۴-۲-۵-۴- نور شمالی
۱۱۳.....	۴-۲-۵-۵- نورگذرهای جنوبی
۱۱۴.....	۴-۲-۶- نتایج و خلاصه مطالب مرتبط با اقلیم

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

۱۱۷.....	۵-۱- مقدمه
۱۱۷.....	۵-۲- یافته های حاصل از مبانی نظری مرتبط با رویکرد
۱۲۲.....	۵-۳- پیشنهادات در جهت پاسخگویی به رویکرد پژوهش
۱۲۲.....	۵-۴- نتیجه گیری.....
۱۲۳.....	۵-۵- تجزیه و تحلیل طرح
۱۲۳.....	۵-۵-۱- تحلیل سایت
۱۲۳.....	۵-۵-۱-۱- مکان و ابعاد سایت
۱۲۴.....	۵-۵-۱-۲- تحلیل دسترسی ها به سایت
۱۲۵.....	۵-۵-۱-۳- کاربری زمین های اطراف و طرح های بالادست
۱۲۵.....	۵-۵-۱-۴- پلان طرح های بالادست (جامع، تفصیلی و غیره...):
۱۲۶.....	۵-۵-۲- برنامه فیزیکی
۱۳۰.....	۵-۶- پلان ها، نماها و مقاطع
۱۴۴.....	۵-۷- رندرها

فهرست شکل ها

صفحه	عنوان
۱۰.....	شکل ۱-۱: نمایش مدل تحقیق و طراحی پایان نامه.....
۱۱.....	شکل ۱-۲: نمایش سایت مورد نظر طراحی در محدوده و منطقه مورد نظر.....
۱۶.....	شکل ۱-۲: آپارتمانهای شهر زیبا تهران.....
۱۷.....	شکل ۲-۲: آپارتمان شهرک آپادانا.....
۱۷.....	شکل ۲-۳: مجموعه آ اس پ.....
۱۸.....	شکل ۲-۴: ونک پارک.....
۱۸.....	شکل ۲-۵: مجتمع اسکان.....
۱۹.....	شکل ۲-۶: شهرک اکباتان.....
۲۰.....	شکل ۲-۷: مجموعه مسکونی آتی ساز در تهران.....
۲۸.....	شکل ۲-۸: مفهوم درونگرایی در معماری سکونتی ایران.....
۲۹.....	شکل ۲-۹: مفهوم وحدت و کثرت در معماری سکونتی ایران.....
۲۹.....	شکل ۲-۱۰: مفهوم نظم در معماری سکونتی ایران.....
۳۰.....	شکل ۲-۱۱: مفهوم گوناگونی در معماری سکونتی ایران.....
۳۱.....	شکل ۲-۱۲: مفهوم احترام در معماری سکونتی ایران.....
۳۲.....	شکل ۲-۱۳: مفهوم آرامش در معماری سکونتی ایران.....
۳۵.....	شکل ۲-۱۴: نمایش پلان مسکن امروزی در معماری معاصر سکونتی ایران.....
۳۷.....	شکل ۲-۱۵: عوامل موثر بر حس تعلق به فضا.....
۴۹.....	شکل ۲-۱۶: مدل مفهومی مکان و اجزاء آن.....
۵۷.....	شکل ۲-۱۷: مدل مفهومی عوامل موثر بر حس مکان.....
۶۰.....	شکل ۲-۱۸: مدل مفهومی مکان و عوامل تشکیل دهنده آن.....
۷۲.....	شکل ۲-۱۹: عرصه بندی فضاهای مسکونی.....
۷۵.....	شکل ۲-۲۰: انواع مختلف آشپزخانه.....
۷۵.....	شکل ۲-۲۱: ارتباطات و اندازه های مثلث کار.....
۷۶.....	شکل ۲-۲۲: سیرکولاسیون رفت و آمد در اتاق نشیمن.....
۷۷.....	شکل ۲-۲۳: چیدمان مبلمان بر اساس موقعیت شومینه.....
۷۹.....	شکل ۲-۲۴: ارتباط بین آشپزخانه، نشیمن خصوصی و غذا خوری و صبحانه خوری.....

عنوان	صفحه
شکل ۲-۲۵- نحوه قرار گیری انباری در فضای مسکونی	۸۱
شکل ۴-۱- نمای از مجتمع زیتون اصفهان	۹۴
شکل ۴-۲- سایت پلان مجموعه زیتون اصفهان	۹۴
شکل ۴-۳- نمای از حیاط مرکزی مجتمع زیتون اصفهان	۹۵
شکل ۴-۴- نمای از اصلی مجتمع دراک شیراز	۹۷
شکل ۴-۵- نمای اصلی مجتمع مهندسین کوثر شیراز	۱۰۰
شکل ۴-۶- نمای از آپارتمان کانچانجونگ	۱۰۱
شکل ۴-۷- حیاط در ارتفاع آپارتمان کانچانجونگ	۱۰۲
شکل ۴-۸- نمای داخلی حیاط در مجتمع مسکونی کانچانجونگ	۱۰۲
شکل ۴-۹- فرم پلکانی مجتمع مسکونی روکوا	۱۰۳
شکل ۴-۱۰- مجتمع مسکونی روکوا	۱۰۴
شکل ۴-۱۱- روند ساخت پروژه روکوا	۱۰۴
شکل ۴-۱۲- پلان مجتمع مسکونی روکوا در طبقه ۷	۱۰۵
شکل ۴-۱۳- مجتمع مسکونی روکوا-ارتباط بین ساختار و طبیعت	۱۰۵
شکل ۴-۱۴- مجتمع مسکونی نورمن فاستر ارتباط بین تناسبات حجم و ارتفاع	۱۰۸
شکل ۴-۱۵- مجتمع مسکونی نورمن فاستر	۱۰۸
شکل ۵-۱- نقشه موقعیت هوایی سایت	۱۲۳
شکل ۵-۲- ابعاد سایت مورد نظر	۱۲۴
شکل ۵-۳- دسترسی ها	۱۲۴
شکل ۵-۴- کاربری زمین های اطراف سایت	۱۲۵
شکل ۵-۵- مطابقت طرح تفصیلی با نقشه هوایی	۱۲۵

جدول ۱-۲- سطوح مختلف حس مکان در دیدگاه پدیدارشناسان و روانشناسان محیطی	۵۰
جدول ۲-۲- عوامل تاثیر گذار بر حس تعلق مکا	۶۰
جدول ۳-۲- عوامل تاثیر گذار بر حس تعلق به مکان	۶۲
جدول ۴-۲- عرصه بندی واحدهای مسکونی	۷۲
جدول ۱-۴- تحلیل نمونه موردی مجتمع زیتون اصفهان	۹۵
جدول ۲-۴- تحلیل نمونه موردی مجتمع مسکونی دراک	۹۸
جدول ۳-۴- تحلیل نمونه موردی مجتمع مسکونی مهندسین کوثر - شیراز	۱۰۰
جدول ۴-۴- تحلیل نمونه موردی مجتمع آپارتمانی کانچانچونگ	۱۰۳
جدول ۵-۴- تحلیل نمونه موردی مجتمع آپارتمانی روکوا	۱۰۶
جدول ۶-۴- تحلیل نمونه موردی مجتمع آپارتمانی آلبیون ریورساید	۱۰۹
جدول ۷-۴- خصوصیات کالبدی ساختمان هماهنگ، اقلیم کرمان	۱۱۱
جدول ۱-۵- عوامل تاثیر گذار بر حس تعلق به مکان	۱۱۷
جدول ۲-۵- تعاریف رویکرد	۱۱۸
جدول ۳-۵- راهکارهای ارائه شده از نظریه پردازان در رابطه با موضوع	۱۲۰
جدول ۴-۵- راهکارهای ارائه شده	۱۲۲
جدول ۵-۵- ایده های ارائه راهکار در طرح با توجه به عوامل عنوان شده	۱۲۲

چکیده

هدف اصلی تحقیق حاضر طراحی مجموعه مسکونی ۶۰ واحدی با رویکرد ارتقاء حس مکان در شهر کرمان بود. این پژوهش در زمره تحقیقات کیفی قرار می‌گیرد که به روش توصیفی تحلیلی به بررسی و تحلیل اطلاعات پرداخته شده است. نتایج تحقیق نشان داد که حس مکان حاصل ارتباط درونی انسانی، تصورات ذهنی او و ویژگی‌های محیطی است. حس مکان در مجتمع مسکونی، در اثر ارتباط متقابل انسان با عوامل ظاهر فیزیکی، فعالیت‌ها و معانی شکل می‌گیرد. هر آنچه فضا و زمان بیان می‌دارد مکان و مناسبت زمانی، معنایی فراتر از آن را به همراه دارد. زیرا فضا در تصور انسان تبدیل به مکان می‌شود و زمان در تصور انسان مناسبت را می‌آفریند. اثرات یک مناسبت زمانی بر مکان به بهترین شکل می‌تواند در یک مجتمع مسکونی مشاهده شود، یکی در زمانی که بر از انسان‌ها است و دیگر در زمانی که تشکیل دهنده حس مکان در زمینه طراحی سکونت را به صورت مطرح می‌کند. معیارهای سنجش عوامل فیزیکی و کالبدی را منظر و فضای سبز مجتمع، چشم انداز، نفوذپذیری، شکل ساخت و مبلمان مجتمع می‌توان بیان نمود. معیارهای سنجش عوامل فعالیت را رفت و آمد، میزان تردد ساکنان در فضاها، میزان تردد کودکان، الگوهای رفتاری، محیط مصنوع و خوانایی و معیارهای سنجش عوامل معنایی را مناسبات فرهنگی، عملکردهای ادراکی و ارزیابی کیفی می‌باشند.

واژگان کلیدی:

مجموعه مسکونی، حس مکان، تعلق، فضا، هویت

فصل اول

کلیات تحقیق

بودن، نیازمند دلیل و نشانه‌ایست که برخی فیلسوفان در جستجویش بوده‌اند و هر یک، بودن خود را در امری جسته‌اند، برخی چون دکارت در اندیشیدن و شک کردن و برخی چون هایدگر در سکنی گزیدن. مکان نیز چیزی بیشتر از یک مجموعه منفرد از عناصر است. نمی‌توان به انسان‌ها فکر نمود بدون این‌که آن‌ها را به عنوان موضوعاتی که در جهان جای گرفته‌اند در نظر گرفت (کرنگ، ۱۳۹۳: ۱۵۴). من هستم یعنی من سکونت دارم و انسان بودن یعنی همچون میرنده‌ای بر روی زمین بودن، یعنی سکونت داشتن (شار، ۱۳۹۵: ۳۱). ساختن، تنها بنا کردن نیست و مفهومی فراتر از آن دارد. ساختن تنها وسیله‌ای برای هدف سکنی گزیدن نیست بلکه بنا کردن، فی‌نفسه سکنی گزیدن است. معنای اصیل فعل ساختن، یعنی سکنی گزیدن از دست رفته است. این از دست دادن، فقط در سطح دگرگونی واژگان زبان نیست بلکه در تجربه زندگی نیز همین‌گونه است. در دنیای امروز، انسان در جایی کار می‌کند، در جایی تفریح و در جایی هم سکنی دارد، به این معنا که تقریباً فعالیتی ندارد. در صورتی که سکنی داشتن در معنای اصلیش این نیست و به نوعی، بودن را معنی می‌دهد. همان واژه ساختن، خود تعبیری از واژه بودن^۱ معنی می‌دهد. سکونت فرآیندی است که آدمی در جریان آن مکان بودن را تبدیل به خانه کرده و با چهار منبع اصلی تفکر یعنی خدا، خود، آسمان و زمین به برقراری هماهنگی می‌پردازد (یاراحمدی، ۱۳۸۸: ۲۲۳). به عبارت دیگر، سکونت، سقفی را سایبان قرار دادن یا چند مترمربع زمین را زیر پا گرفتن نیست و مفهومی فراتر از این است. در واقع، برقراری پیوندی پرمعنا بین انسان و محیطی مفروض است. در این رویکرد، محل مسکونی، فریضه‌ای دارد که می‌باید با زمین و آسمان به انجام برساند. مفهوم عام سکونت یا بودن انسان در زمین و محیط متناسب با آن، پاسخ‌های معمارانه گوناگونی در اندیشه سنت و مدرن داشته است. با وجود این تاکنون، شناخت چستی سکونت و معنای خاص آن آرامش، همچنان از چالش‌های نظری در حوزه ارتباط انسان و محیط بوده است (شولتز، ۱۳۹۵: ۹).

سکونت^۲ در لغتنامه دهخدا به معنای اقامت، آرامش و سکون است و در فرهنگ معین به معنای اقامت کردن و ماندن. این واژه در فرهنگ عمید مقابل کوچ قرار داده شده و معنای‌ای چون اسکان و اقامت و توطن برای آن ذکر شده است. اقامت به شیوه‌ای پایدار در یک خانه یا بنا. سکونت در حوزه‌های مختلفی از دانش مفهوم پردازی شده است. در حوزه فلسفه، هایدگر از شناخته‌شده‌ترین نظریه‌پردازانی است که به معنای سکونت پرداخته است. میان مفهوم سکونت و ساختن پیوندی معنایی وجود دارد. زمانی که از سکونت حرف زده می‌شود معمولاً تصور این است که فعالیتی است که انسان در کنار سایر فعالیت‌هایش انجام می‌دهد. آنجا کار می‌کند و آنجا سکونت می‌کند. انسان به طور محض سکونت نمی‌کند که نوعی رکود و عدم فعالیت محسوب شود، بلکه به حرفه‌ای می‌پردازد، کسب و کار می‌کند، سفر می‌کند و در راه سرپناهی می‌یابد. اکنون

^۱ Bin

^۲ Habitation

اینجا و اکنون آنجا. مجموعه فعالیت‌های انسان سکونت وی را شکل می‌دهند. قلمروی سکونت انسان به هیچ ساختمانی در شهر محدود نشده و حتی صرف مسکن نیز نمی‌تواند ضمانت دهد که سکونت در آن رخ می‌دهد بلکه قلمروی سکونت کلیه این فعالیت‌ها را دربرمی‌گیرد (هایدگر^۱، ۱۹۹۶: ۳۴۹). سکونت به مثابه بودن تعریف می‌شود. ساختن سکونت کردن است و ماهیت سکونت بودن است. رابطه با مکان فی‌نفسه و به طور مستقل وجود ندارد، بلکه متکی بر رفتارها و فعالیت‌هاست و فضای سکونت نه به عنوان امر دربرگیرنده افراد، بلکه به عنوان شرایط و منشأ کنش و فعالیت آن‌ها باید مورد توجه قرار گیرد. دیدگاهی که فقط بودن در فضا را معادل سکونت تلقی می‌کند برداشتی ایستا و از پیش تعیین شده از فضا به دست خواهد داد و مانع از آن می‌شود که فهمید فضا چگونه در موقعیت‌های مختلف تغییر و تحرک می‌یابد. افراد درون فضایی از پیش تعیین شده نیستند، بلکه همراه با فضا هستند، فضایی که بی‌توقف خلق و زیسته می‌شود (استاک^۲، ۲۰۰۷: ۱۰۶). فضای سکونت تنها به فضای زندگی هرروزه، که کنش به طور معمول و مکرر در آن‌ها اتفاق می‌افتد، محدود نیست و عمل سکونت نیز به فعالیت‌هایی تقلیل نمی‌یابد که مجموعاً اقامت در یک مکان و کنش در محیط بلاواسط آن را در برگیرند. سکونت نمی‌تواند تنها به فرد بازگردد، بلکه نیازمند آن است که از دیدگاهی سه‌وجهی مورد تحلیل قرار گیرد: الف- رفتارهای فردی، ب- مجموعه رفتارهای افراد و ج- عناصر نظم یافته‌ای که فراتر از سطح فردی است، اما بخشی از سکونت وی محسوب می‌شود (همان: ۱۱۳). مفهوم رویه سکونت اشاره به نظمی فضایی است که رفتارهای فردی در آن قرار دارد و تا حدی این نظم به واسطه همین رفتارها ساخته شده است. در واقع مجموع نظراتی که درباره سکونت، رفتار و فضا ارائه شده است حاوی رابطه دوسویه و مداوم میان رفتار و فضاست و سکونت حاصل چنین تعاملی است. فضا از یک سو شرایط و منشأ رفتارهای فردی و جمعی است و از سوی دیگر بواسطه همین رفتارها در روندی پویا بازتولید و زیسته می‌شود.

حس مکان به معنای ادراک ذهنی مردم از محیط و احساسات کم و بیش آگاهانه آنها از محیط خود است که شخص را در ارتباطی درونی با محیط قرار می‌دهد، به طوری که فهم و احساس فرد با زمینه معنایی محیط پیوند خورده و یکپارچه می‌شود. این حس عاملی است که موجب تبدیل یک فضا به مکانی با خصوصیات حسی و رفتاری ویژه برای افراد خاص می‌گردد. حس مکان علاوه بر این که موجب احساس راحتی از یک محیط می‌شود، از مفاهیم فرهنگی مورد نظر مردم، روابط اجتماعی و فرهنگی جامعه در یک مکان مشخص حمایت کرده و باعث یادآوری تجارب گذشته و دست‌یابی به هویت برای افراد می‌شود. اصطلاح حس مکان از ترکیب دو واژه حس و مکان تشکیل شده است. واژه حس در فرهنگ لغت آکسفورد

^۱ Heidegger

^۲ Stock